

Ocena produktu finalnego projektu innowacyjnego testującego

**„Wypracowanie skutecznych metod
aktywizacji zawodowej i społecznej
niepełnosprawnych”**

Wrocław

13.08.2014 r.

Wstęp

Produkt Finalny na który składa poradnik pn. „**Model współpracy i metody aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych**” jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy ON w woj. wałbrzyskim

oraz braku skutecznej pomocy instytucji rynku pracy, pomocy społeczne i NGO, a także pracodawców w zakresie form pomocowych.

Wskazany **cel główny** projektu, zweryfikowany na etapie strategii wdrażania to:

Wypracowanie innowacyjnych rozwiązań pozwalających na skuteczną aktywizację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych i włączanie w proces zmian otoczenia BON, na przykładzie 27 ON(w tym 15 K) z PW, w latach 2012 – 2014.

Rozwinięciem celu głównego jest pięć celów szczegółowych zmodyfikowanych na etapie oceny strategii.

Zgodność produktu ze strategią w zakresie celu i grupy docelowej

Projekt w swoim cyklu znacząco ewaluował. Istotne poprawki zostały wprowadzone na etapie oceny strategii, następnie podczas fazy testowania.

Zakres zmian w opiniowanym projekcie jest duży:

- wprowadzono nowe elementy wynikające z rekomendacji etapu testowania, ewaluacji wewnętrznej oraz zewnętrznej oraz przeglądu okresowego projektu.

Zgodność produktu ze strategią w zakresie celu i grupy docelowej

- połączono w jedną całość poradnik pn. „Model współpracy i metody aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych” w pierwotnej wersji składający się z dwóch części.

Nowe elementy to dodatkowe tabele ilustrujące podział ról pomiędzy partnerami porozumienia, schematy do założenia „Centrum 5i”, nowe porozumienie „Galeria Centrum 5 i, modyfikacja metod wsparcia, dodatkowe opisy kompleksowości form wsparcia, schemat diagnozy klienta Centrum 5 i , modyfikacja załączników, w tym Karty Potrzeb i Świadczeń, rozszerzone zapisy o bazy danych o pracodawcach i inne.

Zgodność produktu ze strategią w zakresie celu i grupy docelowej

Przedstawione jako efekt realizacji projektu opracowania wynikają z przedstawionych w strategii założeń w zakresie rozwiązywania zdiagnozowanych potrzeb oraz problemów grupy docelowej.

Na podstawie przedstawionych analiz w opracowanych Raportach z ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej fazy testowania należy uznać, że produkt finalny służy określonemu celowi oraz dotyczy wskazanych grup docelowych.

Grupy docelowe użytkowników i odbiorców pozostały zgodne z deklaracją w strategii.

Skuteczność produktu (korzyści dla grup docelowych)

Wskazano korzyści dla trzech grup, które potencjalnie mogą skorzystać z produktu finalnego:

- odbiorcy wsparcia – osoby niepełnosprawne,
- użytkownicy – partnerzy porozumienia w ramach modelu wsparcia ,
- pracodawcy i społeczność lokalna.

Wskazano działania dzięki, którym cele projektu zostały zrealizowane.

Realizację celów potwierdzają wykonane wskaźniki dotyczące liczby osób uczestniczących w poszczególnych formach wsparcia fazy testowania na poziomie 100 %.

Wskaźniki miękkie zostały ocenione podczas ewaluacji na podstawie ankiet i wywiadów.

W opinii odbiorców i użytkowników po zakończeniu zajęć poszczególne metody aktywizacji były znaczącymi i potrzebnymi, ale niewystarczającymi elementami projektu.

59,3 % ankietowanych odbiorców (suma odpowiedzi zdecydowanie tak i raczej tak) nie odczuwa barier przed wejściem na rynek pracy co oznacza , że w obszarze aktywizacji zawodowej projekt jest niewystarczająco skuteczny dla wszystkich uczestniczących w badaniu.

Podczas wywiadu z odbiorcami i użytkownikami projektu wskazano słabe strony projektu (brak staży , brak Centrum Pomocy dla pracodawców, mała liczba szkoleń zawodowych, brak stanowisk pracy po szkoleniach). Część z tych uwag odkrywa słabość projektu w zakresie bezpośredniej pomocy w uzyskaniu zatrudnienia.

Wobec potrzeb ON wsparcie miękkie jest niewystarczające w procesie aktywizacji zawodowej, co zostało ujawnione w trakcie wywiadów.

W opinii zarówno odbiorców jak i użytkowników przy braku dalszej pomocy w poszukiwaniu pracy po zakończeniu projektu osoby niepełnosprawne nie są w stanie poradzić sobie z nieprzyjaznym rynkiem pracy.

Ze skutecznością związana jest również trwałość rozwiązania jakim jest „Centrum 5 i”. Brak informacji dot. długofalowego funkcjonowania powołanego Partnerstwa.

Przeprowadzone badania nie wykazały perspektywicznej skuteczności produktu.

Aktualność potrzeby wprowadzenia produktu

Na etapie walidacji produktu finalnego została zachowana aktualność potrzeby wprowadzenia innowacji określonej w założeniach innowacyjnego przedsięwzięcia projektowego.

Produkt finalny jest odpowiedzią na zdefiniowane potrzeby grupy docelowej, a zaproponowane wsparcie pozwala je w części niwelować.

Wagę aktualności proponowanego rozwiązania zwiększa aspekt ekonomiczny.

Z uwagi na koszty zaniechania dalszych nakładów na aktywizację społeczną i zawodową ON oraz obciążenia budżetu państwa wypłacaniem świadczeń pomocowych, uzależnienia od pomocy rodziny zasadne jest dążenie do uzyskania niezależności lub stabilności finansowej jaką docelowo daje podjęcie zatrudnienia.

Stopień skomplikowania produktu

PF opracowany w postaci poradnika pn. „Model współpracy i metody aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych” zawiera informacje dotyczące funkcjonowania zaproponowanego rozwiązania.

Opisano cele podejmowanych inicjatyw w formie metod w pięciu obszarach oddziaływania: Informacji, Integracji, Inspiracji, Inicjatywy, Integracji.

Wskazano adresatów dla których przygotowano rozwiązanie tj. instytucji/organizacji/podmiotów, które mają wolę działania na rzecz aktywności ON i posiadają odpowiednie zaplecze kadrowe, finansowe i organizacyjne.

PF wymaga sformalizowania działań w formie Porozumienia o współpracy poszczególnych instytucji podejmujących się zadania aktywizacji społecznej i zawodowej ON na szczeblu lokalnym.

Rozwiązanie da się zastosować bez ponoszenia dodatkowych obciążeń finansowych przy spełnieniu warunku zagwarantowania lokalu o określonej liczbie pomieszczeń, co jest kluczowym elementem powodzenia modelu współpracy.

Słabszym elementem modelu jest nieprzewidywalny efekt motywacyjny poszczególnych pracowników instytucji Partnerstwa - na ile będą zmotywowani do większego zaangażowania, wykraczającego poza zakresy obowiązków w swoich instytucjach .

Dotyczy to głównie służb publicznych, których pracownicy są szczególnie przeciążeni obsługą dużej liczby klientów. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń motywacja jest elementem istotnym we wdrażaniu Modelu, tym bardziej, że konstrukcja porozumienia o współpracy bazuje na wykorzystaniu istniejącego potencjału.

PF nie jest skomplikowanym modelem.

- Wyróżnia się uporządkowaną strukturą.
- W formie załączników załączono wzory wytwarzanych dokumentów.
- W sposób rzetelny i przejrzysty wskazano zmiany i modyfikacje w stosunku do wstępnej wersji produktu finalnego wynikające z rekomendacji użytkowników i odbiorców w fazie testowania.

Możliwości zastosowania przez użytkowników

Dla przyszłych użytkowników produkt będzie dostępny w formie elektronicznej na stronie internetowej projektu: www.centrum5i.com, www.fee.org.pl oraz www.sprawniejsiinzinnyni.pl.

Według deklaracji Projektodawcy ramach działań upowszechniających zaplanowanych na IX/ 2014 zostanie zorganizowana konferencja w Wałbrzychu, w trakcie której zostanie rozdysponowanych 100 sztuk produktu finalnego w formie papierowej i elektronicznej.

Na obszarze Dolnego Śląska w ramach 29 spotkań upowszechniających (seminariów) nastąpi prezentacja produktu w wymiarze docelowym dla 1450 uczestników i przekazanie produktu finalnego w formie papierowej i elektronicznej.

Warunkiem organizacyjnym efektywnego zastosowania modelu wynikającym z charakteru partnerów jest jego realizacja na najniższym szczeblu administracyjnym tj. gminnym/powiatowym i koncentracja na jednej grupie odbiorców, przy zgodzie wszystkich partnerów do zaangażowania się na rzecz pomocy ON.

PF nie wymaga wprowadzenia zmian prawnych, a jedynie wykorzystanie istniejących możliwości jakie wynikają z ustaw o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy o pomocy społecznej, o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W trakcie oceny produktu finalnego dostrzeżone zostały istotne uwagi formalne, których usunięcie jest konieczne w związku z procesem upowszechniania.

Efektywność (nakłady do rezultatów) wprowadzenia rozwiązania

W PF wskazane zostały realne koszty finansowania Centrum 5i oraz diagnozy ON i zaproponowanych dla nich form aktywności.

W przypadku bezpłatnego użyczenia lokalu z zasobów JST miesięczny koszt funkcjonowania lokalu został oszacowany na kwotę: 1150,00 zł, wyposażenie w meble biurowe na kwotę: 10 500, 00 zł , natomiast usługi Centrum 5 i w przeliczeniu na 1 klienta na kwotę: 10 660,00 zł.

Mając na uwadze poziom uzyskanych rezultatów, gdzie jednym z głównych wskaźników jest liczba osób, które zakończyły oferowane wsparcie oszacowano koszt przypadający na 1 uczestnika w wys. 4 580,00 zł.

Określono źródła finansowania poszczególnych pozycji kosztowych, głównie ze środków będących w dyspozycji Lidera oraz Partnerów ze środków gmin/powiatu).

Model zakłada oddelegowanie kadry do zadań merytorycznych związanych z organizacją form aktywności w ramach zawartego Porozumienia pomiędzy instytucjami - partnerami.

Wskazanie potencjalnych możliwości zaplanowanych form pomocowych ze środków gmin/powiatu jest wysoce optymistyczne z uwagi na politykę oszczędności w budżetach potencjalnych Partnerów.

Jednym z powodów nietrwałości zainicjowanych partnerstw , które obecnie mają „**zielone światło**” do powstawania jest brak zapewnienia trwałości finansowania, co oznacza, że nie są w stanie się utrzymać.

Całkowite koszty replikowanego modelu będą stanowiły wielkości zmienne uzależnione od wielu czynników m. innymi od wyników diagnozy potrzeb ON, możliwości finansowych partnerów. Docelowo warunkowane będą zapotrzebowaniem na usługi dla ON oraz wyborem odpowiednich form aktywności.

Wobec poniesionych nakładów na finansowanie innowacji niewymierne są korzyści społeczne w obszarze aktywizacji społecznej odbiorców wsparcia.

Innowacyjność rozwiązania

Projekt jest innowacyjny w średnim zakresie w odniesie do wszystkich wymiarów.

Innowacyjność przejawia się w indywidualizacji wsparcia, kompleksowości działań oraz partnerskim modelu współpracy „Centrum 5i”.

Grupa docelowa została jasno określona z podziałem na odbiorców i użytkowników wsparcia, wielokrotnie już aktywizowana poprzez formy pomocowe w ramach projektów i programów.

Jednak dotychczasowe wsparcie jest w dalszym ciągu nieefektywnie i nieskutecznie, potrzeby niezaspokojone i rosące .

Oceniany produkt finalny wypracowany w ramach projektu innowacyjnego testującego ma wiele wspólnych cech z walidowanymi PF równolegle realizowanych przez Projektodawcę dwóch projektów innowacyjnych.

Wszystkie trzy projekty oparte są na wspólnym schemacie składającym się z trzech głównych elementów:

- Indywidualizacja wsparcia,
- Kompleksowość działań,
- Integracja działań partnerskich.

Innowacyjność rozwiązania jest powielana w odniesieniu do różnych grup.

Nie powstają w nich znacząco nowe propozycje rozwiązywania problemów grup docelowych.

Indywidualizacja wsparcia oraz kompleksowość działań są już niemal stałym elementem projektów.

Współpraca różnych podmiotów w zakresie integracji społeczno-zawodowej ON bywa podejmowana , ale ma charakter okazjonalny, jest uzależniona od zmiennych motywacji partnerów i nietrwała.

Często zamyka się w okresie realizacji projektu PO KL. Stanowi znany problem w sensie dobrze zdefiniowanym w zakresie przyczyn i konsekwencji braku współpracy pomimo sprzyjających warunków prawnych.

Propozycje rozwiązania problemu opracowane jako Partnerstwo nie jest innowacją tzn. nie generuje nowego rozwiązania, ale korzysta z doświadczeń dotychczas istniejących tworząc model do wykorzystania.

Innowacyjność utworzonego Partnerstwa przejawia się w zdefiniowanych pięciu obszarach oddziaływania przedstawionych w sposób uporządkowany jako „Centrum 5 i”.

Podsumowanie:

- Zaproponowane nowe rozwiązanie opiera się na schemacie , który wcześniej Projektodawca zastosował w równolegle realizowanych projektach innowacyjnych.
- PF uzyskał pozytywną ocenę w zakresie zgodności celami projektu oraz oddziaływania na grupę docelową.
- Po etapie testowania nie można jednoznacznie stwierdzić czy model będzie długofalowo skuteczny w zakresie celu głównego.
- PF spełnia większym stopniu oczekiwania odbiorców odnośnie aktywizacji społecznej natomiast w zdecydowanie mniejszym odnośnie aktywizacji zawodowej.

- Stosowanie produktu nie wymaga odbycia specjalistycznych i długotrwałych szkoleń dla użytkowników oraz zmian przepisów obowiązującego prawa.
- Rozwiązanie nie wymaga znaczących nakładów finansowych na wdrożenie i wykorzystywanie.
- Kluczowym punktem innowacji w zakresie tworzenia Partnerstwa „Centrum 5 i” jest zabezpieczenie bazy lokalowej, której źródła finansowania pozostają kwestią wątpliwą oraz zależną od przychylności i możliwości finansowych decydentów.
- Potrzeba wdrożenia modelu pozostaje nadal aktualna od czasu oceny Strategii.

Projektodawca wykazał potencjał do przejścia do kolejnego etapu realizacji tj. działań na rzecz upowszechniania produktu finalnego i włączania do praktyki.

Natomiast nie przedstawiono informacji dotyczącej wstępnych deklaracji wdrożenia modelu.

Rekomenduję uwzględnienie następujących uwag formalnych i pozytywną walidację Produktu Finalnego:

1. Brak wskazania autorów opracowania poradnika stanowiącego produkt finalny, jego poszczególnych części, co jest istotne w zakresie zgodności z przepisami dot. praw autorskich.
2. W treści Podręcznika stanowiącego ostateczną wersję Produktu Finalnego oraz jego załącznikach pojawia się określenie „BIS” dotyczące innego projektu innowacyjnego Projektodawcy.
3. Schemat Zogniskowanego Wywiadu w raz raporcie z ewaluacji zewnętrznej dotyczy projektu „Młodzi gniewni”.
4. Ponowna weryfikacja w zakresie korekt edytorskich.

5. Korekty wymaga również wskazany w opisie produktu finalnego temat innowacyjny, który powinien brzmieć zgodnie z Dokumentacją konkursową:

„Poszukiwanie nowych, skutecznych metod aktywizacji zawodowej i społecznej grup docelowych wymagających szczególnego wsparcia”

Temat powyższy został wskazany w Fiszce Projektów Innowacyjnych przyjętych do dofinansowania w ramach PO KL przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia do Krajowej Instytucji Wspomagającej.

Uzupełnienia i korekty są niezbędne w związku z rekomendowaniem produktu finalnego do replikowania.

Uzasadnienie przyznanej oceny punktowej

W każdym z 7 punktów Arkusza oceny produkt finalny spełnia kryteria oceny.

Przyznano 3,95 pkt/5 możliwych

- Zgodność produktu z założeniami zawartymi w strategii : **4/5**
- Skuteczność produktu (korzyści dla grup docelowych): **3,5/5**
- Aktualność potrzeby wprowadzenia produktu: **5/5**
- Stopień skomplikowania produktu (łatwość zastosowania wypracowanych narzędzi): **4/5**
- Możliwości zastosowania przez użytkowników (prawne, organizacyjne): **3/5**
- Efektywność wprowadzenia rozwiązania (stosunek nakładów do rezultatów): **4/5**
- Innowacyjność rozwiązania: **3,5/5**

Opina dot. walidacji produktu finalnego została sporządzona w oparciu o przedstawioną dokumentację opisującą produkt finalny, poprawioną strategię, raporty z przeprowadzonych badań, raportu z testowania produktu finalnego, ewaluacji zewnętrznej, dokumenty programowe POKL oraz materiały Krajowej Instytucji Wspomagającej dostępne na stronie internetowej:

www.kiw-pokl.org.pl.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dziękuję za uwagę

Renata Kapłon